

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การซื้อขายสินค้าเกษตรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 นั้น กฎหมายได้กำหนดให้เฉพาะสมาชิกของตลาดเท่านั้นที่จะสามารถทำการซื้อขายในตลาดได้ ดังนั้น การซื้อขายในตลาดผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของตลาดจะต้องซื้อขายผ่านนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าซึ่งเป็นสมาชิกของตลาด โดยในเบื้องต้นผู้ซื้อผู้ขายที่จะเข้าซื้อขายในตลาดต้องเปิดบัญชีซื้อขายกับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า และก่อนทำการซื้อขายในตลาดผู้ซื้อผู้ขายจะต้องวางเงินประกันขั้นต้น โดยทั่วไปแล้วอัตราเงินประกันขั้นต้นมักจะเป็นร้อยละของขนาดสินค้าเกษตรที่ทำการซื้อขายล่วงหน้า เมื่อเปิดบัญชีและวางเงินประกันแล้ว ผู้ซื้อผู้ขายสามารถส่งคำสั่งซื้อหรือคำสั่งขายผ่านนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าเพื่อทำการซื้อหรือขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้

การที่สัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสัญญาทั่วไป เพราะได้มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะถึงกระบวนการในการก่อนนิติสัมพันธ์ในสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า โดยผ่านบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องการเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามชำระหนี้ หรือต้องฟ้องร้องในกรณีอีกฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา จึงจำเป็นต้องกระทำผ่านบุคคลที่กฎหมายกำหนด และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบและเงื่อนไขที่ตลาดกำหนด ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นอกจากผู้ซื้อหรือผู้ขายแล้วยังมีนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าและตลาดเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงแต่ละบุคคลมีนิติสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง แต่เนื่องจากนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดมีความซับซ้อนมากไม่สามารถศึกษาได้ทั้งหมดได้ สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงจำกัดกรอบการศึกษาเฉพาะ นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากับผู้ซื้อผู้ขายเท่านั้น ซึ่งจากการศึกษาในประเด็นดังกล่าวได้ผลการศึกษาดังนี้

5.1.1 ความรับผิดชอบระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับผู้ซื้อผู้ขาย

ในส่วนพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้ากับลูกค้า (ผู้ซื้อหรือผู้ขาย) มีนิติสัมพันธ์กันตามกฎหมายหลายลักษณะด้วยกันคือ ทำการแทนในฐานะที่กฎหมายเฉพาะได้ให้อำนาจไว้ หรือทำการแทนในลักษณะที่เป็นข้อตกลงระหว่างกันตามหลักกฎหมายตัวแทน และนายหน้า ดังนั้นจะเห็นได้ว่านายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 845 กับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกัน เพราะนายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำหรือชี้ช่องให้มีการทำสัญญาเท่านั้น แต่นายหน้าซื้อขายสินค้าล่วงหน้านั้นกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการซื้อหรือขายแทนผู้ซื้อหรือผู้ขาย รวมถึงต้องรับผิดชอบหากบุคคลที่ตนดำเนินการแทนนั้นผิดสัญญาด้วย และเมื่อพิจารณาให้ลึกลงไปแล้วจะมีลักษณะที่คล้ายกับเรื่องตัวแทนค้าต่างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย ตัวแทนค้าต่างตามมาตรา 833 คือ บุคคลซึ่งในทางค้าขายของเขายอมทำการซื้อหรือขายทรัพย์สินหรือรับจัดทำกิจการค้าขายอย่างอื่นในนามของตนเองต่างตัวการ ซึ่งผลในทางกฎหมายก็จะเป็นการตัดปัญหาในเรื่องตัวแทนเจต หรือตัวแทนโดยปริยาย หรือ ตัวแทนโดยการให้สัตยาบัน เพราะในสายตาของบุคคลภายนอกตัวแทนค้านั้นเสมือนเป็นตัวการเอง เพราะเขาได้จัดทำกิจการซื้อขายนั้นในนามของตนเอง โดยบุคคลภายนอกไม่ต้องคำนึงเลยว่าหากบุคคลภายนอกจะชำระหนี้แล้ว ตนจะต้องชำระหนี้ให้แก่ใคร หรือจะทวงถามหนี้กับใคร ซึ่งหมายความว่าถ้าจะฟ้องก็ฟ้องตัวแทนค้านั้นให้ต้องรับผิดชอบได้เลย หรือตัวแทนค้านั้นจะฟ้องบุคคลภายนอกที่เข้ามาทำสัญญาโดยตรงด้วยก็ได้ ซึ่งจะแตกต่างกับเรื่องของตัวแทนธรรมดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 820 ที่หากบุคคลภายนอกเข้าทำสัญญากับตัวแทนธรรมดาแล้ว บุคคลภายนอกจะต้องผูกพันกับตัวการโดยตรง ฉะนั้นหากมีการฟ้องร้องกันบุคคลภายนอกต้องฟ้องตัวการ หรือตัวการต้องฟ้องบุคคลภายนอก จึงเห็นได้ว่า นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากับผู้ซื้อผู้ขาย มีลักษณะพิเศษตามคำนิยามของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตาม พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ไม่ได้มีลักษณะของนายหน้า หรือตัวแทนค้าต่างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างหนึ่งอย่างใดเพียงประการเดียว

ในเรื่องความรับผิดชอบระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับผู้ซื้อ ผู้ขายนั้น โดยที่นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เป็นผู้ประกอบวิชาชีพในการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าจึงมีหน้าที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถประกอบกับการใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งก็หมายถึงการใช้ความระมัดระวังของผู้มีวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ

ตลอดจนมีประสบการณ์พิเศษแตกต่างหรือสูงกว่าคนธรรมดาทั่วไป และซึ่งความรู้ความสามารถ เช่นว่านั้น ซึ่งในเรื่องขนาดหรือระดับของความระมัดระวังนี้ ต้องเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีภาวะ วิตถัย และพฤติกรรมเช่นนั้น โดยเปรียบเทียบกับ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ที่มีความรอบคอบใน ระดับปกติในฐานะ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ทั่วไป ซึ่งพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตร ล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขายดังที่ กล่าวไว้ แม้ประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ที่ กน 3/2546 เรื่อง รายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญแห่งสัญญาระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้าเพื่อทำการซื้อ ขายล่วงหน้าแทนลูกค้า ได้กำหนดรายละเอียดที่จะต้องมีในสัญญาไว้ ซึ่งตามปัญหาข้างต้นก็ สามารถกำหนดไว้ในสัญญาได้ แต่ในเรื่องความรับผิดชอบระหว่างกันเป็นปัญหาที่สำคัญ ไม่ควรให้มีการตกลงกันเอง ระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้า เพราะการที่ให้นายหน้ากับผู้ซื้อหรือ ผู้ขายตกลงกันเองในส่วนนี้ อาจเกิดการเอาเปรียบขึ้นจากฝ่ายนายหน้าได้ ดังนั้นแนวทางในการ แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตร ล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีความชัดเจนแน่นอน และมีผลในทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขายนั้น ควรแก้ไขปรับปรุงโดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ให้มีบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความรับผิดอันเนื่องมาจากการ ประกอบวิชาชีพนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า

5.1.2 ภาระการพิสูจน์ของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อผู้ซื้อหรือผู้ขาย

ความรับผิดของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า โดยเฉพาะในกรณีละเมิด ไม่ได้มีบัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ดังนั้นจึงต้องนำบัญญัติทั่วไปในเรื่อง ละเมิดมาใช้ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้กำหนดว่า ผู้ใดจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหม ทดแทนเพื่อการนั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวถ้าผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งเป็นผู้เสียหายจะฟ้องร้องให้ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้ารับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้น ผู้ซื้อหรือผู้ขายจะต้องพิสูจน์ ให้ศาลเห็นว่า นายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตน หน้าที่นำสืบถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อดังกล่าวตกอยู่แก่ผู้เสียหายที่เป็น โจทก์ ตามเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องภาระการพิสูจน์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 84/1 ความว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตน ให้คู่ความ ฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อ สันนิษฐานที่ควรจะเป็น ซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด

คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์ จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว” คำว่าหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงตกอยู่กับคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้างนั้น หมายความว่าโจทก์อ้างข้อเท็จจริงใด ๆ แต่จำเลยไม่รับ ข้อเท็จจริงนั้นย่อมถึงกันอยู่ ไม่แน่ว่าเป็นความจริงที่โจทก์กล่าวหรือไม่ เมื่อโจทก์เป็นฝ่ายอ้างว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้น โจทก์จึงต้องมีหน้าที่นำสืบให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริงดังที่โจทก์กล่าวอ้าง ดังนั้นภาระการพิสูจน์ในคดีละเมิดของ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งเป็นผู้เสียหายที่เป็น โจทก์ฟ้องว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากระทำโดยละเมิดเป็นเหตุให้ตนได้รับความเสียหาย ก็จะต้องมีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าทำละเมิดแก่ตนอย่างไร ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งเป็นผู้เสียหายที่เป็น โจทก์ฟ้องไม่อาจทราบว่ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้วหรือไม่ และขนาดของความระมัดระวังของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าจะเทียบกับมาตรฐานใด

ตามความเห็นของผู้จัดทำ สารนิพนธ์เห็นว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติ การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเพราะเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ และเห็นว่าคดีเกี่ยวกับการทำละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพที่ ขึ้นสู่ศาลจำนวนมากจะเป็นคดีที่ฟ้องร้องว่าผู้ประกอบวิชาชีพกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และข้อต่อสู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพหยิบยกขึ้นเป็นทางปฏิเสธความรับผิดชอบอย่างได้ผลก็คือ “โจทก์พิสูจน์ไม่ได้ว่าจำเลยมีการกระทำอันเข้าลักษณะเป็นการประมาทเลินเล่อตามวิสัย และพฤติการณ์แห่งคดี” ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าจำเป็นที่จะต้องผลักภาระการพิสูจน์ในคดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า โดยให้นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์

5.1.3 แนวทางการระงับข้อพิพาทระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขาย

เมื่อมีกรณีพิพาทขึ้นระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขาย การระงับข้อพิพาทก็เกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ ดังนี้

- (1) ร้องเรียนต่อผู้ประกอบธุรกิจการซื้อขายล่วงหน้า และต่อสำนักงาน ตามประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า
- (2) การประนอมข้อพิพาท ตามข้อบังคับคณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2547
- (3) การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ตามข้อบังคับคณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2547
- (4) กระบวนการศาลยุติธรรม

จากแนวทางการระงับข้อพิพาทระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับลูกค้าทั้ง 4 แนวทาง เห็นได้ว่าแม้การประนอมข้อพิพาท และอนุญาโตตุลาการจะมีข้อดีหลายประการแต่ก็มีข้อเสียในเรื่องความเชื่อมั่นในความเป็นกลางของผู้ทำหน้าที่ประนอมข้อพิพาท หรืออนุญาโตตุลาการ ในกรณีผู้ประนอมข้อพิพาทนั้น โดยหลักแล้วจะต้องดำเนินการ ไกล่เกลี่ยด้วยความเป็นกลาง ไม่ปล่อยให้บุคคลภายนอกใช้อิทธิพลใด ๆ อันอาจทำให้ผู้ประนอมข้อพิพาทเสียความเป็นกลาง ทั้งภายหลังได้รับการแต่งตั้งแต่ก่อนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ย หากผู้ประนอมรู้ข้อเท็จจริงใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้คู่ความสงสัยในความเป็นกลางของตนก็ควรเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นให้คู่ความทราบ แต่ในความเป็นจริงแล้วในบางครั้งผู้ประนอมข้อพิพาทก็มิได้กระทำการดังกล่าว และแม้ผู้ประนอมข้อพิพาทจะวางตัวเป็นกลาง แต่คู่ความก็มิได้ให้ความเชื่อมั่นในตัวผู้ประนอมข้อพิพาท ดังเช่นการให้ความเชื่อมั่นในตัวผู้พิพากษาในระบบศาลยุติธรรม หรือกรณีอนุญาโตตุลาการก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นหากมีการ แก้ไขปรับปรุงโดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ให้มีบทบัญญัติในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า รวมถึงในเรื่องการพิสูจน์คู่ความจะได้ระงับข้อพิพาทด้วยกระบวนการพิจารณาคดีโดยศาลยุติธรรม ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความได้อีกหนทางหนึ่งโดยไม่มีอุปสรรค

5.1.4 การกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขาย

การกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นการมอบอำนาจในการออกกฎหมายไปให้ฝ่ายบริหารกระทำ แต่ไม่ได้หมายความว่าฝ่ายนิติบัญญัติมอบไปโดยเด็ดขาด ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถที่จะกำหนดนโยบายของกฎหมายและหลักการการใช้อำนาจและทิศทางการใช้อำนาจได้ รวมทั้งสามารถควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจได้ ดังนั้นการมอบอำนาจในการออกกฎหมายให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลูกต้องทำในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมาย โดยต้องไม่มีผลเป็นการขยายหลักการของกฎหมายแม่บท หรือมีผลเป็นการแก้ไขกฎหมายแม่บท ทั้งต้องไม่เป็นกฎหมายลำดับรองที่ให้ดุลพินิจแก่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครองอย่างกว้างโดยไม่จำกัดขอบเขต ซึ่งพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ยังไม่ได้กำหนดกรอบนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ หากกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าก็จะเป็นการบัญญัติกฎหมายลำดับรองไว้โดย

ไม่มีกฎหมายแม่บทวางกรอบไว้ให้กระทำได้และอาจเป็นกฎหมายลำดับรองที่ให้คุณพินิจแก่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครองอย่างกว้าง โดยไม่จำกัดขอบเขต

การกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายโดยนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้กับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นั้น อาจไม่เหมาะสมกับลักษณะของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เนื่องจากนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ลูกค้าเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นอกจากนี้ นายหน้าซื้อขายสินค้านั้นยังเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อหรือขายตามคำสั่งของลูกค้า และรับเงินประกันหรือเงินมาร์จินจากลูกค้ามอบให้แก่ตลาด รวมถึงดำเนินการซื้อหรือขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จึงเห็นได้ว่านิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้ากับลูกค้า (ผู้ซื้อหรือผู้ขาย) มีนิติสัมพันธ์กันตามกฎหมายหลายลักษณะด้วยกันคือ ทำการแทนในฐานะที่กฎหมายเฉพาะได้ให้อำนาจไว้ หรือทำการแทนในลักษณะที่เป็นข้อตกลงระหว่างกันตามหลักกฎหมายตัวแทน และนายหน้า ดังนั้นจะเห็นได้ว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกับนายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะนายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำหรือชี้ช่องให้มีการทำสัญญาเท่านั้น แต่นายหน้าซื้อขายสินค้านั้นกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการซื้อหรือขายแทนผู้ซื้อหรือผู้ขาย รวมถึงต้องรับผิดชอบหากบุคคลที่ตนดำเนินการแทนนั้นผิดสัญญาด้วย เมื่อนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายมีลักษณะเฉพาะตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 จึงควรกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542

5.2 ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีความชัดเจนแน่นอน และมีผลในทางปฏิบัติเกี่ยวกับ นิติสัมพันธ์ ระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขาย นั้น ควรแก้ไขปรับปรุง โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ให้มีบทบัญญัติในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบอันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า รวมถึงในเรืองภาระการพิสูจน์ ดังนี้

5.2.1 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(1) หน้าที่ในการปฏิบัติตามข้อสัญญาที่กำหนดไว้และดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในสัญญาแต่งตั้งนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

หากลูกค้าได้แต่งตั้งนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 มาตรา 30 ซึ่งกำหนดว่า ในการเป็นนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าให้นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าทำสัญญาเป็นหนังสือกับลูกค้าเพื่อทำการซื้อขายล่วงหน้าแทนลูกค้า โดยมีรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญแห่งสัญญาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่สัญญาตามที่คณะกรรมการ ก.ส.ล. กำหนด โดยมีรายละเอียดในประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ที่ กน 3/2546 เรื่องรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญแห่งสัญญาระหว่างนายหน้าซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้าเพื่อทำการซื้อขายล่วงหน้าแทนลูกค้า

แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีกรณีที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายมักให้อำนาจแก่นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในการใช้ดุลพินิจของตนได้นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาดังกล่าว เพื่อผลประโยชน์ของผู้ซื้อหรือผู้ขาย ดังนั้นหากนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ตามสัญญาดังกล่าวในระยะเวลาที่เหมาะสม หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่นั้นได้เลย จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีหน้าที่ต้องบอกกล่าวให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายทราบทันที เพื่อให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายได้เข้ามาป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง

(2) หน้าที่ในการใช้ทักษะความชำนาญเฉพาะด้านด้วยความระมัดระวัง

นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีหน้าที่ในการใช้ทักษะความชำนาญเฉพาะด้านด้วยความระมัดระวัง ซึ่งในเรื่องขนาดหรือระดับของความระมัดระวังนี้ เป็นประเด็นที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายจะต้องนำสืบให้ศาลเห็นว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ ขนาดของความระมัดระวังที่จะสมมติขึ้นเปรียบเทียบเป็นมาตรฐานเพื่อวินิจฉัยความรับผิดชอบของผู้กระทำให้เกิดความเสียหายนั้น ต้องเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีภาวะ วิชา และพฤติกรรมเช่นนั้น โดยเปรียบเทียบกับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าที่มีความรอบคอบในระดับปกติในฐานะนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าทั่วไป

(3) หน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ควรกำหนดให้นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องปฏิบัติต่อลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และต้องไม่ปฏิบัติตนไปในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของลูกค้า เช่น นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องไม่แนะนำ ชี้ช่อง หรือจัดการให้ลูกค้าทำสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าด้วยข้อมูล

ที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต้องไม่ทำการสคบกับบุคคลที่สามให้ ลูกค้าต้องเสียหายอีกด้วย

(4) หน้าที่ในการรักษาความลับและข้อมูลของลูกค้า

นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีหน้าที่ในการรักษาความลับและข้อมูลของ ลูกค้าไม่ให้ความลับนั้นรั่วไหลไปยังบุคคลที่สาม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ลูกค้าได้

(5) หน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง

พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 วรรคกำหนดให้นายหน้า ซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่สามารถมอบ หน้าที่ของตนให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้มอบหมายงานดังกล่าวให้บุคคล อื่นทำแทนตนได้ หรือเป็นกรณีปกติทางธุรกิจที่สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนได้

(6) ความรับผิดชอบความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำผิดหน้าที่ของนายหน้า

หากนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากระทำผิดหน้าที่ของตน และก่อให้เกิด ความเสียหายขึ้นเนื่องจากการกระทำผิดหน้าที่ของตน ควรมีกฎหมายกำหนดให้นายหน้าผู้นั้นต้อง รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขาย และกำหนดให้นายหน้าซื้อขาย สินค้าเกษตรล่วงหน้าไม่มีสิทธิ์เรียกร้องผลประโยชน์ใด ๆ ต่อลูกค้า

(7) ความรับผิดชอบในการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ หรือกระทำโดยปราศจากอำนาจ

หากนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากระทำโดยประมาทเลินเล่อ หรือกระทำโดยปราศจาก อำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจที่ตนเองได้รับมอบหมาย เมื่อเกิดความเสียหายแก่ลูกค้า นายหน้าต้อง รับผิดชอบในความเสียหายนั้น ซึ่งในเรื่องขนาดหรือระดับของความระมัดระวังนี้ เป็นประเด็นที่ผู้ซื้อ หรือผู้ขายจะต้องนำสืบให้ศาลเห็นว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ ขนาด ของความระมัดระวังที่จะสมมติขึ้นเปรียบเทียบเป็นมาตรฐานเพื่อวินิจฉัยความรับผิดชอบของผู้กระทำ ความเสียหายนั้น ต้องเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีภาวะ นิสัย และพฤติกรรมเช่นนั้น โดยเปรียบเทียบกับ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าที่มีความรอบคอบในระดับปกติในฐานะนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าทั่วไป

5.2.2 กำหนดภาระการพิสูจน์โดยให้ภาระการพิสูจน์ตกแก่นายหน้าซื้อขายสินค้า เกษตรล่วงหน้า

ในกรณีที่ นายหน้าซื้อขายล่วงหน้า ดำเนินการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแล้ว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ผู้ซื้อหรือผู้ขาย ผู้ซื้อหรือผู้ขายจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า นายหน้าซื้อ ขายล่วงหน้ากระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตน หน้าที่นำสืบถึง ความจงใจหรือประมาทเลินเล่อดังกล่าวตกอยู่แก่ผู้เสียหายที่เป็น โจทก์ ตามเกณฑ์ทั่วไปในเรื่อง

ภาระการพิสูจน์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1 อันเป็นภาระที่หนักอึ้งยิ่งแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ได้รับความเสียหาย

ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมบทบัญญัติต่าง ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีความชัดเจนแน่นอน และมีผลในทางปฏิบัติเพื่อลดภาระการพิสูจน์ไปสู่นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าอันจะช่วยแก้ไขปัญหาภาระการพิสูจน์โดยเฉพาะในคดีละเมิดได้นั้น ควรแก้ไขปรับปรุงโดยเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ให้มีบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความรับผิดชอบเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า โดยมีลักษณะดังนี้

“มาตรา...เมื่อเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการทำหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้า หรือการทำหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ หรือมิได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งการประกอบวิชาชีพ ให้สันนิษฐานว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าผู้นั้นเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายดังกล่าวขึ้น”

หากมีการเพิ่มเติมบทกฎหมายในลักษณะดังกล่าว ย่อมทำให้เกิดความชัดเจนว่าเมื่อนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการทำหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ หรือมิได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งการประกอบวิชาชีพ กฎหมายสันนิษฐานให้ของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ได้รับความเสียหายได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1 ทำให้นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าซึ่งเป็นจำเลยมีหน้าที่นำสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า การทำหน้าที่ของตนได้กระทำไปตามมาตรฐานแห่งการประกอบวิชาชีพ มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออันเป็นองค์ประกอบแห่งการกระทำละเมิด ซึ่งหากนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าวสามารถนำสืบได้เช่นนั้น ย่อมหลุดพ้นไม่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำของตน ซึ่งเป็นการลดภาระการพิสูจน์จากผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งเป็นโจทก์ไปยังนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าซึ่งตกเป็นจำเลยนั่นเอง

5.2.3 แก้ไขปรับปรุงโดยเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินคดีทางศาล

ในอีกหลายกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น เช่น นายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพิกเฉย ดำเนินการเป็นตัวแทนล่าช้า ไม่แจ้งตลาดให้ดำเนินการเพื่อจับคู่ เป็นเหตุให้ลูกค้าเสียประโยชน์ อันเป็นการทำละเมิดต่อลูกค้า ซึ่งลูกค้าควรได้รับความคุ้มครองตามกระบวนการยุติธรรม แต่เหตุผลที่สำคัญที่คู่ความยอมใช้วิธีอนุญาโตตุลาการ หรือเจรจาตกลงกันเองอย่างเสียมิได้ โดยไม่ใช้สิทธินำคดีขึ้นฟ้องร้องในศาลยุติธรรมนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 นั้นมิได้มีการบัญญัติกำหนดถึงนิติสัมพันธ์ในกระบวนการซื้อขายล่วงหน้าระหว่างนายหน้ากับผู้ซื้อ-ผู้ขายไว้ อีกทั้งยังคิดเรื่องปัญหาภาระการพิสูจน์ในทางละเมิด

กล่าวคือเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นเป็นหน้าที่ของผู้ซื้อหรือผู้ขายจะต้องพิสูจน์คำกล่าวอ้างของตน มิใช่เป็นหน้าที่นายหน้าซื้อขายล่วงหน้าที่จะต้องพิสูจน์ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังและมีความชำนาญเพียงพอแล้ว และคดีเกี่ยวกับการทำละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพที่ขึ้นสู่ศาลจำนวนมากจะเป็นคดีที่ฟ้องร้องว่าผู้ประกอบวิชาชีพกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และข้อต่อสู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพหยิบยกขึ้นเป็นทางปฏิเสธความรับผิดชอบอย่างได้ผลก็คือ “โจทก์พิสูจน์ไม่ได้ว่าจำเลยมีการกระทำอันเข้าลักษณะเป็นการประมาทเลินเล่อตามวิสัย และพฤติการณ์แห่งคดี” กรณีละเมิดจากความประมาทเลินเล่อนั้น เป็นเรื่องยากที่โจทก์จะหาพยานเพื่อนำมาพิสูจน์ความประมาทของจำเลย เนื่องจากผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งเป็นผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ฟ้องไม่อาจทราบว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้วหรือไม่ และขนาดของความระมัดระวังของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าจะเทียบกันมาตรฐานใด เท่ากับว่ากระบวนการยุติธรรมยังไม่พร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้กับคู่ความ โดยเฉพาะฝ่ายลูกค้า

แม้การระงับข้อพิพาทระหว่างกันเองโดยการเจรจา หรือวิธีอนุญาโตตุลาการจะมีข้อดีหลายประการ และเป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่ดี แต่ ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศแบบนิติรัฐ เพื่อคานและถ่วงดุลกับอำนาจนิติบัญญัติและบริหาร ศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายอื่น เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และทรัพย์สินของปัจเจกชนอย่างอิสระ ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายอย่างเดียวกัน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยภายใต้ภารกิจหลักในด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและการส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และเพื่อการธำรงไว้ซึ่งประโยชน์ของความยุติธรรมในสังคม และเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซื้อหรือผู้ขาย ซึ่งต้องการใช้สิทธิทางศาล ต้องการศาลยุติธรรมเป็นที่พึ่ง หากเราจัดปัญหาอุปสรรคในเรื่องความรับผิดชอบและปัญหาเรื่องภาระการพิสูจน์แล้ว คู่ความ ที่ประสงค์จะ ระงับข้อพิพาทโดยศาลยุติธรรม ก็จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างมั่นใจและเชื่อมั่น

ดังนั้นหากมีการเพิ่มเติมบทกฎหมายในลักษณะดังกล่าว ย่อมทำให้เกิดความชัดเจนว่าเมื่อนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการทำหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ หรือมิได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งการประกอบวิชาชีพ คู่ความจะได้ระงับข้อพิพาทด้วยกระบวนการพิจารณาคดีโดยศาลยุติธรรม ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความได้อีกหนทางหนึ่งโดยไม่มีอุปสรรค

5.2.4 กำหนดเรื่องความรับผิดและเรื่องภาระการพิสูจน์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้า เกษตรกรล่วงหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542

ในปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดและปัญหาภาระการพิสูจน์เป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งควรกำหนดให้ออกเป็นกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ อีกประการหนึ่งคือพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดในเรื่อง ดังกล่าวไว้เลย หากมีการกำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าก็จะเป็นการบัญญัติกฎหมายลำดับรองไว้โดยไม่มีกฎหมายแม่บทวางกรอบไว้ให้กระทำได้และอาจเป็นกฎหมายลำดับรองที่ให้ดุลพินิจแก่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครองอย่างกว้างโดยไม่จำกัดขอบเขต ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์เห็นว่าพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ควรจะกำหนดกรอบนิติสัมพันธ์ดังกล่าวไว้เป็นกรอบกว้าง ๆ โดยไม่ลงไปในรายละเอียดมากนัก เพื่อใช้เป็นกฎหมายแม่บท และบทบัญญัติดังกล่าวควรจะเป็นประกันขั้นต่ำถึงความรับผิดของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อลูกค้าเพื่อเป็นหลักประกันว่าการออกกฎหมายลูก คือ ประกาศคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า จะไม่ไปยกเลิกหรือให้สิทธิคู่สัญญาในการยกเลิกความรับผิด หรือกำหนดความรับผิดของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้ลดน้อยลงไปกว่าที่จะได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพราะหากไม่ได้กำหนดความรับผิดของนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าไว้ในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นกรอบไว้ก็จะเป็นการให้อำนาจในการออกกฎหมายลูกที่ไม่มีขอบเขตจำกัดซึ่งไม่น่าจะสอดคล้องกับการออกกฎหมายลำดับรอง หรือกฎหมายลูกที่ดีที่ควรจะเป็น ซึ่งกฎหมายรอนั้นควรจะเป็นการกำหนดแค่รายละเอียดที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจ

การกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายโดยนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้กับนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นั้น อาจไม่เหมาะสมกับลักษณะของนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เนื่องจากนายหน้าซื้อขายล่วงหน้าจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ลูกค้าเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นอกจากนั้น นายหน้าซื้อขายสินค้าล่วงหน้ายังเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อหรือขายตามคำสั่งของลูกค้า และรับเงินประกันหรือเงินมาร์จินจากลูกค้ามอบให้แก่ตลาด รวมถึงดำเนินการซื้อหรือขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า จึงเห็นได้ว่านิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้ากับลูกค้า (ผู้ซื้อหรือผู้ขาย) มีนิติสัมพันธ์กันตามกฎหมายหลายลักษณะด้วยกันคือ ทำการแทนในฐานะที่กฎหมายเฉพาะได้ให้อำนาจไว้ หรือทำการแทนในลักษณะที่เป็นข้อตกลงระหว่างกันตามหลักกฎหมายตัวแทน และนายหน้า ดังนั้นจะเห็นได้ว่านายหน้าซื้อขายล่วงหน้าตามสัญญา

ซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกับนายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะนายหน้าตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำหรือชี้ช่องให้มีการทำสัญญาเท่านั้น แต่นายหน้าซื้อขายสินค้าล่วงหน้านั้น กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการซื้อหรือขายแทนผู้ซื้อหรือผู้ขาย รวมถึงต้องรับผิดชอบหากบุคคลที่ตนดำเนินการแทนนั้นผิดสัญญาด้วย เมื่อนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายมีลักษณะเฉพาะตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 จึงควรกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรกับผู้ซื้อหรือผู้ขายไว้ในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542

5.2.5 ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบระหว่างนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้ากับผู้ซื้อหรือผู้ขาย และ ปัญหาภาระการพิสูจน์ของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า นอกจากจะแก้ไขโดยใช้มาตรการทางกฎหมายแล้ว สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง อันจะเป็นส่วนที่จะทำให้การพัฒนา และการแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปอย่างได้ผล หรือประสบความสำเร็จ ก็คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้ซื้อ ผู้ขาย นายหน้า ตลาด หรือสำนักหักบัญชี หรือประชาชนทั่วไปทราบ และเข้าใจถึงหลักการ ผลดี ผลเสีย ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ไขพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ ดังนั้น ในการพัฒนาปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จึงควรมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันให้กับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะกระทำโดยการประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะมีการนำมาปฏิบัติผ่านทางสื่อต่าง ๆ หรือจัดอบรม สัมมนาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะการแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาในเรื่องใด ๆ ก็ตามจะประสบความสำเร็จได้ก็ด้วยความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ